

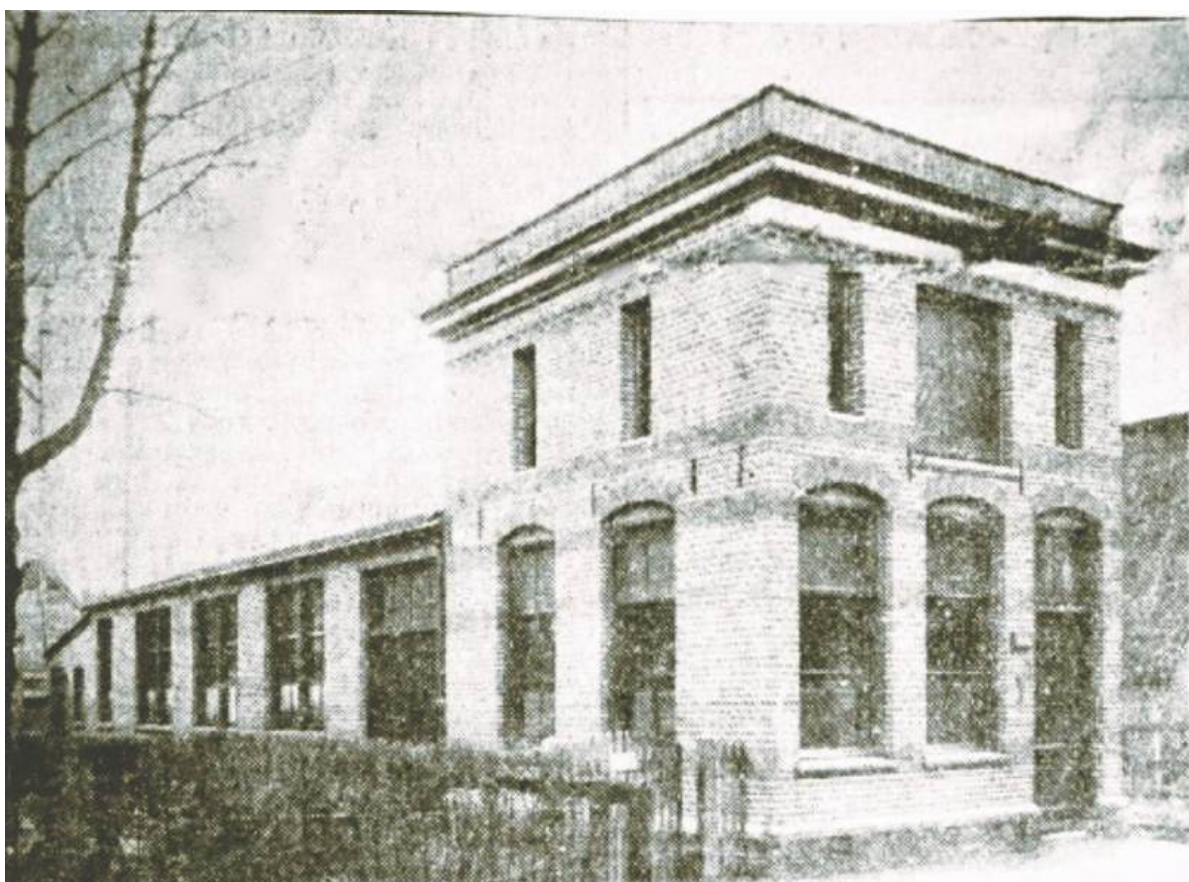
Drukkerij Märckelbach en de Bussumsche Courant

In juli 1896 verplaatsten Gijsbert Matthijs Märckelbach en zijn echtgenote Sijbrigje Feenstra hun drukkerij van Bolsward naar Bussum. Bussum was een dorp in opkomst met een toenemend aantal forensen en dat leek Gijsbert een geschikte vestigingsplaats, vooral ook voor zijn uitgave 'De Plantenbeurs', een tijdschrift voor kwekers van bloemen, planten en bomen. 'De Bussumer Stoomdrukkerij' was gevestigd aan de Kapelstraat 19 (in 1914 gewijzigd in nummer 21.) In 1899 ging Märckelbach 'De Bussumsche Courant' uitgeven, een huis-aan-huis-blad dat op vrijdag verscheen.

Märckelbach zette er welgemoed jaargang 1 boven, maar eigenlijk bestond De Bussumsche Courant al. Het was een blad dat werd uitgegeven door de Hilversumse uitgever Nonhebel, die sinds 1890 De Hilversumsche Courant uitgaf. Zeker vanaf 1892 gaf hij ook De Bussumsche Courant uit (dat blijkt uit een vermelding in Het Nieuws van den Dag van 1 april 1892.) In 1897 deed hij dat nog steeds, blijkt uit een advertentie in het Hilversumse adresboek van 1897-1898. Waarschijnlijk zijn er in 1898 onderhandelingen tussen Nonhebel en Märckelbach geweest, waarbij de krant vanaf 1899 naar laatstgenoemde ging.

Weduwe Märckelbach

De uitgave van de krant was kennelijk succesvol, want vanaf 1902 verscheen hij niet alleen meer op zaterdag, maar ook op woensdag.

■ Drukkerij Märckelbach aan de Kapelstraat in 1905.

In het Archief Gooi en Vechtstreek zijn nog drie exemplaren uit dat jaar te vinden. In de kop staat behalve de titel van de krant 'verspreiding huis aan huis 1750 exemplaren', een fraaie afbeelding van een stukje Brinklaan met het gemeentehuis (uit 1885) en het gemeentewapen. Helaas overleed Gijsbert Märckelbach in januari 1904 op 51-jarige leeftijd. Zijn vrouw Sijbrigje zette de drukkerij en uitgeverij voort met hulp

van haar 18-jarige zoon Johannes Hendrikus, die zich al in het drukkersvak bekwaamd had.

Nieuwe machines

De krant en het overige drukwerk werden tot 1924 geheel met de hand gezet: elke letter werd apart ingevoegd. In 1924 namen zetmachines een deel van het werk over: tekstregels werden met de machine gezet, maar koppen nog met de hand. In 1926 werden de twee langzaam lopende Duitse en Franse persen vervangen door snellere Amerikaanse vlakdruk machines. Al die machines stonden samengepakt in het kleine gebouw, waarin ook nog de administratie en de ontvangstruimte waren ondergebracht. In oktober 1927 overleed de weduwe Sijbrigje Märckelbach-Feenstra.

Nieuw pand

In februari 1929 kochten Johannes en zijn tien jaar jongere broer Adriaan Märckelbach het aangrenzende pand van Christiaan Grimmelt, die zijn herenmodezaak verhuisde naar Kapelstraat 31. De architect Johannes Negrijn brak eerst het pand van Grimmelt af en bouwde vervolgens een groot deel van het nieuwe pand, zodat Märckelbach zijn drukkerij voort kon zetten terwijl zijn oude pand werd gesloopt en vervangen door de rest van het nieuwe pand. Begin 1930 kon het nieuwe gebouw geheel worden ingericht. Er kwamen vier 'intertypes' in, waarmee het zetsel inclusief de koppen werd gemaakt en een nieuwe rotatiepers, die de

krant in een uurtje kon afdrukken. De administratie kreeg meer ruimte en cliënten konden in een fraaie ruimte worden ontvangen. Opvallend was de deur die in een ruim portiek was ondergebracht met etalagevensters waarachter foto's en reclamemateriaal te zien waren.

Tweede Wereldoorlog

In 1938 vertrokken Johannes Märckelbach en zijn vrouw Agatha Majoor om een onbekende reden naar Stuttgart. Adriaan Märckelbach veranderde de Duits klinkende naam van de drukkerij in 'Drukkerij De Bussumsche Courant'. Per 1 oktober 1941 meldde hij te zullen stoppen met de uitgave van De Bussumsche Courant. De reden hiervoor was dat de bezetter eiste dat een NSB'er hoofdredacteur werd. De krant verscheen nog – zonder NSB 'er aan het roer – tot 14 februari 1942. Pas vanaf 3 januari 1950 werd hij weer (drie keer per week) uitgegeven. Die late herstart was het gevolg van een misverstand met het militair gezag over de rol van de krant in de oorlog.

Overname

Per 1 januari 1957 werden de drukkerij en de krant overgenomen door de Delidrukkerij en -boekhandel uit Amsterdam. De maatschappij Deli was afkomstig uit Nederlands-Indië, waar ze onder meer de Deli Courant uitbracht. De hoofdredacteur van die krant was Willem Simon Brand Klooster. Eind 1956 stopte

die krant. Klooster kwam terug naar Nederland en zette hier de Deli-drukkerij en -boekhandel op, waarvan hij directeur werd. Hij vestigde zich in Bussum, waar hij drukkerij Märckelbach en De Bussumsche Courant overnam. Adriaan Märckelbach bleef werkzaam in de drukkerij, die de naam Märckelbach behield. Klooster werd hoofdredacteur van De Bussumsche Courant. Onder het pseudoniem Willem Brandt plaatste hij daarin regelmatig gedichten.

Goois Nieuwsblad

Omdat De Bussumsche Courant als huis-aan-huiskrant ook in Naarden en Huizen verscheen, werd de naam in 1966 gewijzigd in Goois Nieuwsblad. In 1969 werden de Delidrukkerij en -boekhandel met inbegrip van het Goois Nieuwsblad overgenomen door de Perscombinatie (die De Volkskrant, Het Parool en later ook Trouw uitgaf). In 1970 ging Willem Klooster met pensioen. In 1972 sloot de Perscombinatie drukkerij Märckelbach en op 31 maart 1978 verscheen het allerlaatste Goois Nieuwsblad. De opvolger was het Goois Weekblad B.V., een regionaal huis-aan-huisblad van De Gooi en Eemlander.

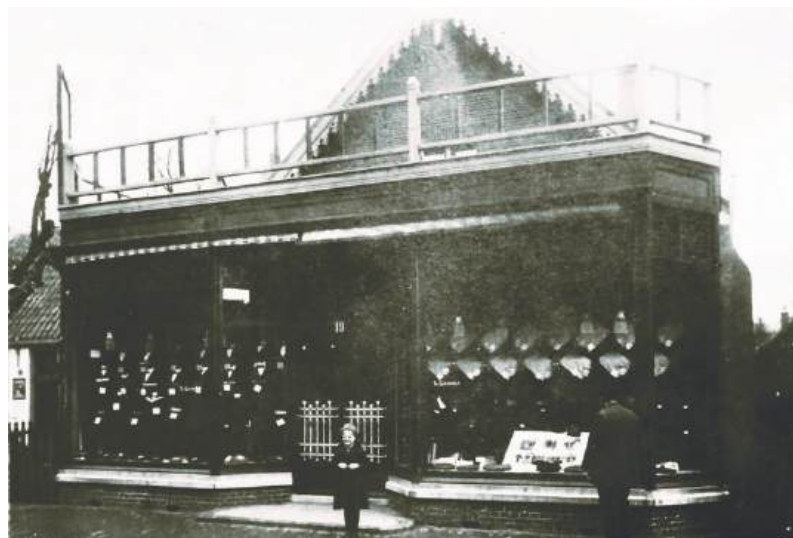
Bronnen

Tal van kranten uit de periode 1890 tot en met 1981; persoonsgegevens uit het Archief Gooi en Vechtstreek.

Eric Bor

■ De ingang met etalagevensters.

■ De herenmodezaak van Grimmelt in 1925.

■ De linkerkant is al gereed, rechts nog de oude drukkerij.

■ Het nieuwe pand van de drukkerij.